

4.4.2003

RATA TIEDOTTAA -TIEDOTE 2/2003

Katsaus Rahoitustarkastuksen valvottavien taloudelliseen tilaan 2002

SISÄLLYSLUETTELO

IRAKIN SOTA TUO EPÄVARMUUTTA MAAILMANTALOUTEEN

Irakin sota ja sen tuoma epävarmuus vaikeuttavat talouden ennustamista kaikkialla maailmassa. Maailmantalouden kannalta ratkaisevia asioita ovat lähinnä sodan kesto, sen vaikutus Yhdysvaltain budjetin alijäämään sekä öljyn hintaan ja saatavuuteen.

PANKKIEN KANNATTAVUUS TYYDYTTÄVÄ

Pankkien kannattavuutta heikensivät rahoituskatteen supistuminen sekä kulujen kasvu. Kustannustehokkuus säilyi kohtuullisena eli alle 70 prosentissa. Luottotappioiden määrä pysyi alhaisena.

PANKKIEN LUOTONANTO VILKASTUI

Talletuspankkien euromääräiset yleisöluotot kasvoivat 7,9 %. Uusia asuntoluottoja nostettiin 10,4 miljardia euroa. Asuntoluottokanta kasvoi 3,5 miljardia euroa. Uusien asuntoluottojen keskiporkko on Suomessa euroalueen alhaisin.

PANKKISEKTORIN VAKAVARAISUUS VAHVISTUI

Pankkien vakavaraisuus oli vuoden 2002 lopussa 11,7 % eli 1,2 prosenttiyksikköä parempi kuin vuotta aiemmin. Yhteenlaskettu tappiopuskuri kasvoi yli 50 % eli 4,3 miljardista eurosta 6,5 miljardiin euroon.

LUOTTOTAPPIOT VÄHENIVÄT

Luottotappiot vähenivät kaikilla sektoreilla ja toimialoilla. Järjestämättömät saamiset yritysluotoista ja kotitalousluotoista vähenivät, mutta ulkomaisten luottojen järjestämättömät saamiset kasvoivat.

PANKKIEN KORKORISKI SUHTEESSA RAHOITUSKATTEeseen KASVANUT

Ratan korkoriskimittarin mukaan korkojen 0,5:n prosenttiyksikön lasku laski pankkien rahoituskatetta 6,5 %. Korkojen laskun aiheuttama joukkovelkakirjojen arvojen nousu kompensoisi osittain tämän menetyksen.

PANKKIEN ULKOMAISISSA SAAMISISSA PIENTÄ LASKUA

Suomalaisten pankkien ulkomaiset saamiset olivat vuoden 2002 lopussa 61,5 miljardia euroa. Saamiset pienenevät edellisvuodesta 14 %. Suurimmat saamiset ovat vähäriskisistä maista. Valuuttariskit ovat yhä pieniä.

PANKKIRYHMIEN SUORA OSAKERISKI PIENENI

Talletuspankkikonsernien omistamien noteerattujen osakkeiden markkina-arvo pieneni 19 %. Markkina-arvo oli vuoden 2002 lopussa noin 1,3 miljardia euroa.

4.4.2003

JOHDANNAISINSTRUMENTTIEN KEHITYS EPÄYHTENÄISTÄ

Valuuttatermiinikanta supistui 27 %, ja sopimusten painopiste on siirtynyt lyhyisiin sopimuksiin. Korko-optioiden käyttö korkoriskinhallinnassa on lisääntynyt.

PANKKIEN MAKSUVALMIUS PARANI HIEMAN

Talletukset kattoivat vuoden 2002 lopussa 90 % pankkien luotonannosta. Pankit rahoittivat luotonantoa aikaisempaa enemmän lyhyiden rahamarkkinoiden kautta, mikä on osaltaan vallitsevassa korkotilanteessa heikentänyt pankkien kannattavuutta.

RAHASTOYHTIÖIDEN HALLINNOIMAT PÄÄOMAT KASVOIVAT, TUOTOT LÄHES ENNALLAAN

Rahastoyhtiöiden hallinnoimat pääomat kasvoivat 1,2 miljardia euroa vuoden 2002 aikana. Myös liikevoitto kasvoi, vaikka hallinnointipalkkiot vähenivät hieman. Kolme suurinta rahastoyhtiötä hallitsi yli 63:a prosenttia rahastojen pääomista.

SIJOITUSPALVELUYRITYSTEN KANNATTAVUUS HEIKKENI EDELLEEN

Arvopaperimarkkinoiden tila oli edelleen epävarma vuonna 2002. Sijoituspalveluyritysten yhteenlaskettu liikevoitto supistui lähes 38 %, mutta toiminta on edelleen kannattavaa. Tuotot laskivat 23 %. Arvopaperikaupan kate oli 8 miljoonaa euroa tappiollinen.

4.4.2003

IRAKIN SOTA TUO EPÄVARMUUTTA MAAILMANTALOUTEEN

Irakin sota ja sen aiheuttama epävarmuus vaikeuttavat talouden ennustamista kaikkialla maailmassa. Maailmantalouden kannalta ratkaisevia asioita ovat lähinnä sodan kesto, sen vaikutus Yhdysvaltain budjetin alijäämään sekä öljyn hintaan ja saatavuuteen. Maailmantalouden yleinen epävarmuus on heikentänyt sijoittajien luottamusta tulevaisuuteen.

Arvioiden mukaan lyhyt 2–3 kuukauden sota palauttaisi sijoittajien ja kuluttajien luottamuksen tulevaisuuteen ja yritysten investoinnit voisivat vihdoinkin käynnistyä, tosin huomattavasti maltillisemmin kuin alkuvuonna ennustettiin. Pitkittänyt sota puolestaan jatkaisi maailmantalouden epävarmuutta, jolloin kuluttajien ja sijoittajien luottamus tulevaan horjuisi paitsi Yhdysvalloissa myös euroalueella. Tässä skenaariossa yritysten investointien kasvu lykkääntyisi edelleen, ja korot pysyisivät alhaisina tai jopa laskisivat loppuvuodesta. IMF varoitti maaliskuun lopulla sodan pitkittymisen voivan johtaa jopa maailmanlaajuisen taantumaa.

Sota-alueelta tulleet viestit ovat kasvattaneet pessimismää markkinoilla sodan ensimmäisten päivien jälkeen. Lisää epävarmuutta ovat tuoneet myös Yhdysvaltojen varoitukset kuukausien mittaisesta sodasta, samoin kuin sodan lisäbudjetin ja luvattujen veronalennusten puolittamisen hyväksyminen senaatissa. Ennusteet sodan kestosta vaihtelevat päivittäin ja korot, osakekurssit sekä valuuttakurssit heiluvat näiden ennusteiden mukana. Nyt näyttää siltä, että sodasta olisi tulossa ennalta arvioitua pitempi. Tämä jarruttaisi siis loppuvuoden talouskasvua ja korkotaso pysyisi alhaisena.

KORKOJEN OLETETAAN LASKEVAN LIEVÄSTI LOPPUVUODESTA

Euroalueella on pienennetty ennusteita kansantuotteen kasvusta alkuvuonna. Talousnäkymien edelleen synkistyttyä Euroopan keskuspankki (EKP) laski 12.3.2003 perusrahoitusoperaatioiden huutokauppakoron alarajaa 0,25 prosenttiyksikköä 2,5 prosenttiin. Lasku oli selvästi pienempi kuin markkinat odottivat jo silloin, ja markkinoilla odotettiin EKP:n leikkaavan ohjaukorkoiaan vielä lisää ennen sotaa. Markkinakorkojen odotetaan kuitenkin alenevan maltillisesti loppuvuodesta.

Euroalueen talouskehityksestä on alkuvuoden aikana tullut ristiriitaista tietoa. Saksan talouskehitys on jatkunut edelleen vaisuna, julkisen talouden vajeet nakertavat luottamusta siinä missä sotakin ja merkittävien työmarkkinauudistusten toteuttaminen on jatkuvasti lykkääntynyt. Vastaavasti USA:ssa kansantuotteen kehitys on yhä yksityisen kulutuksen varassa, sillä nopeasta korkoelvytyksestä johtuva eurooppalaista alhaisempi korkotaso ei ole käynnistänyt yritysten investointeja. Yksityisen sektorin velkaantuneisuus ei ole taittunut, ja vaihtotaseen alijäämä on yhä merkittävä. Luottamus talouden kehitykseen on kärsinyt kaikkialla.

Maailmantalouden on ennustettu sodan syttymisen jälkeen kasvavan hitaammin kuin alkuvuonna arvioitiin, eikä sota poista kaikkia ongelmia talouskehityksen tieltä.

Lyhyt korkokäyrä¹ oli vielä ennen sodan alkua selkeästi laskeva, ja käyrän taso on laskenut vielä entisestään. Kolmen kuukauden euribor oli 10. maaliskuuta tasolla 2,54 % ja 12 kuukauden euribor 2,34 %. 12 kuukauden euribor on laskenut yli neljästä prosentista, missä se oli toukokuun 2002 lopussa, ja viime syyskuun jälkeen se on pysytellyt alempana kuin 3 kuukauden euribor. Maaliskuun 2003 lopussa lyhyt

¹ Korkokäyrällä tarkoitetaan eri mittaisille homogeenisille sijoituksille rahoitusmarkkinoilla maksettavia korkoja. Esimerkiksi lyhyt korkokäyrä muodostuu yliön korosta aina vuoden mittaisille talletuksille maksettaville koroille. Euroalueella euribor-korot muodostetaan 50 ns. paneelipankin antamien erimittaisten talletuskorkojen noteerauksien keskiarvona. Korkokäyrä voidaan muodostaa eri valuutoille ja erilaisille instrumenteille erikseen aina 30 vuoden maturiteettiin asti. Pitkä korkokäyrä muodostetaan yleensä valtioiden liikkeeseen laskemien joukkovelkakirjalainoille noteerattujen tuottojen perusteella. Usein pitkää korkokäyrää kutsutaankin myös tuottokäyräksi. Tuottokäyrä esittää siis samaan laatuluokkaan kuuluvien joukkovelkakirjojen juoksuajan tuotot niiden maturiteetin funktiona.

4.4.2003

korkokäyrä tasoittui ja korot nousivat hieman alimmilta tasoiltaan. Markkinakoroista johdettu termiinikorkokäyrä pysytteli myös laskevana sodan alkuun saakka. Maaliskuun alussa markkinoilla odotettiin, että lyhyt yhden kuukauden korko olisi 3 kuukauden päästä noin 40 korkopistettä nykyistä korkotasoa alempana.

SUOMESSA PANKIT ALENSIVAT ALKUVUONNA PRIMEKORKOJAAN

Lähes kaikki Suomessa toimivat pankit ovat alentaneet alkuvuoden aikana primekorkojaan. Alhaisin korko on Ålandsbankenilla, joka laski 5.3. primekorkoaan 2,80 prosenttiin. Nordea Pankki Suomi laski primekorkoaan maaliskuussa 2,85 prosenttiin. Muiden pankkiryhmien primekorot ovat 2,90 prosentin tasolla. Primekorot olivat siis maaliskuun lopussa noin 40 korkopistettä lyhyitä markkinakorkoja korkeammalla tasolla.

PITKÄT KOROT LASKENEET REILUSTI VIIME VUODESTA

Euroalueen pitkät korot ovat myös laskeneet vuoden 2002 toukokuun puolivälistä. Tuolloin Suomen valtion 10 vuoden tuotto-obligaatio noteerattiin 5,45 prosenttiin, kun alkuvuonna 2003 se oli alimmillaan 3,89 prosentissa (11.3.2003). Pitkien korkojen laskun voidaan katsoa johtuvan terrori-iskujen, Yhdysvaltojen taloudellisen tilanteen, kirjanpitoskandaalien ja sodan aiheuttaman kasvavasta taloudellisesta pessimismistä ja epävarmuudesta. Sijoittajat karttavat ylimääräisiä riskejä osakemarkkinoilla edellä mainituista syistä ja ovat siirtäneet varallisuutta Yhdysvalloista Euroopan korkeatuottoisempiin valtion lainoihin odottamaan epävarmuuksien hälvenemistä. Yhdysvalloissa joukkolainojen tuotot ovat Eurooppaa alhaisemmat mm. voimakkaan korkoelvytyksen jäljiltä. Taloudellinen epävarmuus on kasvattanut euroalueen valtioiden joukkolainojen kysyntää osakemarkkinoiden kustannuksella. Kansainvälisen järjestelypankin (BIS) mukaan euro nousi vuonna 2002 suurimmaksi lainavaluutaksi ohi dollarin. Eurosta on tullut siis sijoittajien turvasatama lähinnä juuri Yhdysvaltojen heikon talouskehityksen, nopean velkaantumisen ja vallitsevan geopoliittisen jännitteen vuoksi.

EURO VAHVISTUNUT SUHTEESSA DOLLARIIN

Rahavirtojen liikkeessa Eurooppaan päin euron arvostus suhteessa dollariin on noussut. Maaliskuun 2003 loppupuolella yksi euro maksoi 1,0667 dollaria, kun vielä helmikuussa 2002 euro maksoi noin 0,87 dollaria. Myös dollarin kurssissa näkyi sodan alkamisen aikoihin vallinnut näkemys lyhyestä sodasta ja epävarmuuksien hälvenemisestä, koska välittömästi sodan käynnistymisen jälkeen euro heikkeni hetkellisesti suhteessa dollariin. Euro on viimeisen vuoden aikana vahvistunut myös suhteessa jeniin.

Lisätietoja antaa
pankkitarkastaja Tommi Kemilä, puhelin (09) 183 5206.

4.4.2003

PANKKIEN KANNATTAVUUS TYYDYTTÄVÄ

Suomalaisten pankkien² kannattavuus on heikentynyt selvästi ennätyksellisistä vuosista 2000 ja 2001. Kuitenkin vuoden 2002 tuloksia voidaan luonnehtia vähintään tyydyttäväksi. Tulosten heikkeneminen johtui sekä tuottojen laskusta että kulujen kasvusta. Viimevuosille tyypillisiä suuria, tuloksia parantavia kertaluonteisia tuottoja ja myyntivoittoja ei ole enää näköpiirissä.

EPÄSUOTUISA MARKKINAYMPÄRISTÖ HEIKENSI KANNATTAVUUTTA

Suurin tuottojen laskun syy oli epäsuotuisa markkinaympäristö, kun sekä markkinakorot että osakemarkkinat olivat poikkeuksellisen alhaisella tasolla. Matalat markkinakorot sekä kiristynyt kilpailu erityisesti asuntoluotoissa söivät pankkien korkomarginaaleja. Sitä vastoin luotonannon kasvu oli edelleen ripeää³. Kasvaneet volyymit eivät kuitenkaan kompensoineet kaventuneita marginaaleja, mikä näkyi pankkien rahoituskatteiden supistumisena. Muiden tuottojen määrä pysyi kutakuinkin ennallaan. Arvopaperisidonnaiset sekä antolainauksen palkkiotuotot supistuivat hieman, sen sijaan muut palkkiotuotot kasvoivat edellisvuotisista.

KULUT KASVOIVAT

Lähes kaikkien pankkien kulut kasvoivat. Erityisesti kasvoivat henkilöstökulut, mutta myös muita kuluja, kuten kiinteistöihin, tietotekniikkaan ja markkinointiin liittyviä, kertyi enemmän kuin vuotta aiemmin. Kulujen kasvu ja tuottojen supistuminen heikensivät pankkien kustannustehokkuutta kuvaavia tunnuslukuja. Kustannustehokkuus säilyi kuitenkin kohtuullisena, sillä koko pankkisektorille laskettu kulut/tuotosuhde oli alle 70 %.

LUOTTOTAPPIOT EIVÄT RASITTANEET TULOJA

Luottotappioilla ei ollut käytännön tulosvaikutusta, sillä osalle pankeista ne olivat jopa tulosta parantava erä, kun palautuksia ja peruutuksia kirjattiin enemmän kuin tilikaudelle kohdistettuja luottotappioita ja niiden varauksia. Luottokannan laadussa ei ole nähtävissä selviä heikkenemisen merkkejä. Toisaalta tilanne voi muuttua nopeastikin, jos toimintaympäristö heikkenee entisestään.

Lisätietoja antaa

rahoitusanalyytikko Toni Honkaniemi, puhelin (09) 183 5222.

² Nordea Pankki Suomi -konserni, Osuuspankkien yhteenliittymä, Sampo (luottolaitos- ja sijoituspalvelutoiminta), säästöpankit yhteensä, Aktia-konserni, paikallisosuuspankit yhteensä, Ålandsbanken-konserni, Evli Pankki Oy, Gyllenberg Private Bank Abp, eQ Pankki Oy.

³ Ks. Pankkien luotonanto.

4.4.2003

PANKKIEN LUOTONANTO VILKASTUI⁴

Pankkien luotonanto vilkastui Suomessa vuoden 2002 aikana. Suomen Pankin keräämien tietojen mukaan talletuspankkien yhteenlasketut euromääräiset yleisöluotot kasvoivat vuoden loppuun mennessä 72,1 miljardiin euroon. Vastaava luottokanta oli vuoden 2001 lopussa 66,8 miljardia euroa, joten talletuspankkien euromääräiset yleisöluotot kasvoivat vuoden 2002 aikana 7,9 %. Vuoden 2001 aikana luottokanta kasvoi 6,9 %.

KOTITALOUS- JA YRITYSLUOTOT TALLETUSPANKKIEN LUOTTOKANNAN KASVUN VETUREINA

Erityisesti kotitalous- ja yritysluottokannat⁵ kasvoivat vuodentakaisista tasoistaan. Talletuspankkien kotitalouksille myöntämien luottojen kanta kasvoi 37,5 miljardista eurosta 41,3 miljardiin euroon eli 10,1 %. Kasvu johtuu ennen kaikkea voimakkaasta asuntoluottojen kysynnästä. Kotitalousluotoista lähes kolme neljäsosaa muodostuukin asuntoluotoista. Loppuosa kotitalouksien luottokannasta koostuu kulutus-, opinto- sekä elinkeinoa harjoittavien kotitalouksien luotoista. Myös kulutusluottomarkkinat piristyivät vuonna 2002.

Talletuspankkien yritysluottokanta kasvoi alkuvuodesta hitaasti, mutta markkinakorkojen laskettua vuoden toisella puoliskolla yritysluottojen kysyntä piristyi. Yritysten talletuspankeista ottamien luottojen kanta kasvoi viime vuoden aikana 21,7 miljardista eurosta 23,9 miljardiin euroon, jolloin vuosikasvuksi saadaan 10,0 %. Talletuspankkien lisäksi yrityksiä luotottavat muutkin luotto- ja vakuutuslaitokset sekä julkisyhteisöt.

ASUNTOLUOTTOMARKKINAT OLIVAT VILKKAAT

Kotitalouksien luotonotto lisääntyi vuoden 2002 aikana ja etenkin asuntoluottojen kysyntä oli vilkasta. Asuntoluottojen kysyntää voimisti poikkeuksellisen matala korkotaso sekä kotitalouksien usko omien tulojensa vakauteen. Lisäksi Suomen sisäinen muuttoliike on osaltaan ylläpitänyt asuntoluottojen kysyntää.

Talletuspankkien kotitalouksille myöntämien asuntoluottojen kanta ylitti lokakuussa 30 miljardin euron rajan ja vuoden lopussa kanta oli 30,6 miljardia euroa. Asuntoluottokanta kasvoi vuodessa 3,5 miljardia euroa eli 12,7 %. Asuntoluottokannan kasvuvauhti ei kuitenkaan ollut poikkeuksellisen nopeaa. Asuntoluottokanta on kasvanut viimeiset viisi vuotta yli 10 prosentin vuosivauhdilla. Absoluuttisesti tarkasteltuna kannan kasvu oli merkittävä. Uusia asuntoluottoja nostettiin vuoden 2002 aikana 10,4 miljardia euroa.

ASUNTOLUOTTOTILASTOIDEN HARHATEKIJÖITÄ

Asuntoluottojen laina-ajat ovat pidentyneet viime vuosina. Onkin syytä ottaa huomioon, että myös laina-aikojen pidentyminen on kasvattanut asuntoluottokantaa. Tällöin kanta kasvaa, vaikka uusia luottoja otettaisiin yhtä paljon kuin aiemminkin. Lisäksi on otettava huomioon, että uusiin asuntoluottoihin sisältyvät pankin vaihdon yhteydessä otettavat uudet luotot sekä vanhojen luottojen uudistamiset.

SUOMESSA UUSIEN ASUNTOLUOTTOJEN KESKIKORKO EUROALUEEN ALHAISIN

Asuntoluottojen korot laskivat vuodenvaihteessa ennätysellisen alhaiselle tasolle, mikä on pääasiassa seurausta markkinakorkojen laskusta. Lisäksi asuntoluottomarkkinoilla kiivaana käynyt kilpailu on su-

⁴ Tiedot perustuvat Suomen Pankin Rahoitusmarkkinat-tilastokatsaukseen. Tarkasteltava aineisto sisältää suomalaisten talletuspankkien ja Suomessa talletuspankkitoimintaa harjoittavien ulkomaalaisten luottolaitosten sivukonttoreiden Suomeen antamat yleisöluotot. Aineistossa on mukana vain euromääräiset luotot.

⁵ Yritysluottoihin on vuoden 2001 alusta lähtien laskettu mukaan myös luotot asuntoyhteisöille.

4.4.2003

pistanut pankkien luottomarginaalit alle prosenttiyksikön kasvukeskuksissa. Uusien asuntoluottojen keskikorko laski vuoden 2002 lopussa 4 prosenttiin ja asuntoluottokannan keskikorko 4,74 prosenttiin. Euroopan keskuspankin keräämien tietojen mukaan Suomessa uusien asuntoluottojen keskikorko oli vuoden vaihteessa euroalueen alhaisin.

Lisätietoja antaa
rahoitusanalyytikko Niko Syrjänen, puhelin (09) 183 5369.

4.4.2003

PANKKISEKTORIN VAKAVARAISUUS VAHVISTUI

Pankkisektorin vakavaraisuus vahvistui vuoden 2002 aikana pankkien heikentyneestä kannattavuuskehityksestä huolimatta. Pankkien omien varojen sekä riskipainotettujen saamisten ja vastuiden suhteena laskettava kokonaisvakavaraisuus oli vuoden 2002 lopussa 11,7 %. Vuoden 2001 lopussa pankkisektorin kokonaisvakavaraisuus oli 10,5 %.

OMAT VARAT KASVOIVAT RISKIPAINOTETTUJA SAAMISIA JA VASTUITA NOPEAMMIN

Pankkisektorin vakavaraisuus vahvistui, kun pankkien omat varat kasvoivat nopeammin kuin niiden riskipainotettujen saamiset ja vastuut. Pankkisektorin omat varat kasvoivat 12,2 % 18,3 miljardista eurosta 20,6 miljardiin euroon. Ennen kaikkea ensisijaiset omat varat kasvoivat pankkien tekemien voittojen myötä. Pankki voi lukea ensisijaisiin omiin varoihinsa tilikauden aikana tekemänsä voiton, mikäli voitto on laskettu noudattaen Rahoitustarkastuksen voimassa olevia määräyksiä. Pankin tuleva osingonjako on vähennettävä ensisijaisiin omiin varoihin liitettävästä voitosta. Ensisijaisten omien varojen kasvun myötä vahvistui myös niiden perusteella laskettava Tier 1 -vakavaraisuus. Vuoden 2002 aikana pankkisektorin Tier 1 -vakavaraisuus vahvistui 8,0 prosentista 8,6 prosenttiin.

Pankit myönsivät runsaasti asuntoluottoja vuoden 2002 aikana, mikä pääasiassa aiheutti pankkisektorin riskipainotettujen saamisten ja vastuiden kasvun. Riskipainotettujen erien kasvu jäi kuitenkin maltilliseksi, kun muut saamiset yleisöltä pienenivät samanaikaisesti. Riskipainotettujen saamiset ja vastuut kasvoivat vain 0,3 % eli 175,1 miljardista eurosta 175,6 miljardiin euroon; niiden kasvu oli siten huomattavasti hitaampaa verrattuna pankkisektorin omien varojen kasvuun.

PANKKISEKTORIN YHTEENLASKETTU TAPPIOPUSKURI KASVOI

Pankkien vakavaraisuuksien vahvistuessa myös niiden tappiopuskurit kasvavat. Tappiopuskurilla kuvataan pankin omien varojen määrää, joka ylittää voimassa olevan lainsäädännön mukaisen kahdeksan prosentin omien varojen määrän vähimmäisvaatimuksen. Vuoden 2002 aikana pankkisektorin yhteenlaskettu tappiopuskuri kasvoi yli 50 % 4,3 miljardista eurosta 6,5 miljardiin euroon.

Lisätietoja antaa

rahoitusanalyttikko Niko Syrjänen, puhelin (09) 183 5369.

4.4.2003

LUOTTOTAPPIOT VÄHENIVÄT

Suomalaisten pankkikonsernien⁶ järjestämättömät saamiset vähenivät noin 11 % eli 516 miljoonaan euroon vuonna 2002. Niiden osuus pankkisektorin koko vastuukannasta (luotot ja takaukset) oli noin 0,6 %, kun se vuotta aikaisemmin oli 0,7 %. Järjestämättömien saamisten vähenemisen syynä on koko vuoden alhaisena pysynyt korkotaso, mikä on helpottanut lainojen hoitoa. Toisaalta vuoden 2002 aikana huomattavasti kasvanut antolainaus sekä heikentyneen suhdannekehityksen aiheuttama konkurssien ja maksuhäiriöiden lisääntyminen saattavat nostaa järjestämättömien saamisten määrää vuonna 2003. On kuitenkin huomattava, että järjestämättömien saamisten suhteelliset osuudet luottokannasta ovat edelleen historiallisesti erittäin pienet.

Sektoreittain tarkasteltuna järjestämättömät saamiset kasvoivat ulkomaisissa luotoissa. Sen sijaan järjestämättömät saamiset yritysluotoista ja kotitalousluotoista vähenivät.

LUOTTOTAPPIOT VÄHENTYNEET KAIKILLA SEKTOREILLA JA TOIMIALOILLA

Suomessa luottotappiot vähenivät noin 49 % ja olivat 36 miljoonaa euroa vuoden 2002 lopussa.⁷ Pankkisektorin vastuukannasta luottotappiot olivat noin 0,04 %, kun ne vuoden 2001 lopussa olivat noin 0,1 %. Nettoluottotappioiden määrä on laskenut, vaikka luottotappioista saadut palautukset ja korvaukset sekä luottotappiovarausten peruutukset ovat samanaikaisesti vähentyneet. Lisäksi pankit ovat pyrkinet kiinnittämään huomiota erityisesti luottojen riskienhallintaan, kun toimintaympäristö muuttuu aikaisempaa epävarmemmaksi.

Luottotappiot suhteessa luottokantaan ovat vähentyneet kaikilla sektoreilla ja toimialoilla vuoden 2002 aikana. Näin ollen Suomessa ei ole nähtävissä sellaista luottotappioiden kasvua kuten Euroopassa. Tätä tukee myös Rahoitustarkastuksen syksyn 2002 aikana tekemä selvitys suurimpien pankkiryhmien luottoriskeistä niillä toimialoilla, jotka koetaan ongelmallisiksi ja herkästi suhdanteisiin reagoiviksi. Toimialoista mukana olivat ITC (telekommunikaatio), kiinteistösijoittaminen, kuljetus, rakentaminen, hotelli- ja ravintolatoiminta sekä sahateollisuus. Näillä toimialoilla luottoriskit ovat jonkin verran suuremmat kuin yrityssektorilla keskimäärin, mutta eivät kuitenkaan huolestuttavalla tasolla.

Lisätietoja antaa
rahoitusanalyttikko Jukka Hemmi, puhelin (09) 183 5251.

MIKÄ ON LUOTTORISKI?

Luottoriski on pankkitoiminnan perusriski. Se syntyy tilanteessa, jossa vastapuoli, yleensä luotonsaaja, ei pysty vastaamaan velvoitteistaan. Järjestämättömät saamiset ovat luottoja, joista kuoletus ja/tai koronmaksu on myöhässä vähintään 90 päivää. Luottoriski toteutuu luottotappioidena.

⁶ Sisältää pankkikonsernit ulkomaisine sivukonttoreineen. Nordea Pankki Suomi -konsernista on mukana Suomen toiminta ja ulkomaiset sivukonttorit, mutta ei Pohjoismaisia tytäkonserneja.

⁷ Jos otetaan koko Nordea Pankki Suomi -konsernin (mukana Suomi, Ruotsi, Norja ja Tanska) luottotappiot huomioon, suomalaisten pankkien luottotappiot olivat 274 miljoonaa euroa vastaavana ajankohtana.

4.4.2003

PANKKIEN KORKORISKI SUHTEESSA RAHOITUSKATTEESEEN KASVANUT

Rahoitustarkastuksen (Rata) korkoriskimittarilla mitattuna suomalaisten talletuspankkien⁸ yhden prosenttiyksikön koronmuutoksen aiheuttama tulo-riski on kasvanut vuoden takaisesta tasosta noin 13 % eli noin 290 miljoonaa euroon. Tulosta voidaan tulkita siten, että Suomen pankkisektorin aggregoitu rahoituskate pienenisi 6,5 % vuoden 2003 aikana, jos oletetaan, että yleinen korkotaso laskisi 0,5 prosenttiyksikköä. Taseen korkoriski on suurimmalla osalla pankeista kasvanut absoluuttisesti vuoden 2001 lopusta samalla, kun rahoituskate on pienentynyt. Näin ollen tulo-riski suhteessa rahoituskatteeseen on kasvanut. Vastaava puolen prosenttiyksikön koronlasku nostaisi kaupankäyntisalkun markkina-arvoa noin 29 miljoonaa euroa eli 0,25 prosenttia.

Tulo-riski mittaa nimenomaan markkinakorkojen muutoksien vaikutusta rahoituskatteeseen. Merkittävin rahoituskatteeseen sekä samalla pankin hankkiman rahoituksen ja luotonannon väliseen korkomarginaaliin vaikuttava tekijä on kuitenkin pankkien perimä luottomarginaali. Marginaalin suuruuteen vaikuttavat mm. yleinen taloudellinen tilanne, luotonottajien takaisinmaksukyky ja vakuudet. Korkomarginaalit supistuivat edelleen vuoden 2002 aikana ja kilpailu kotitalouksien luotonannosta jatkuu kovana. Vaihtuviin vastaaviin luettavien erien investointiriski kompensoi tulo-riskin rahoituskatevaikutusta noin 20 prosentilla.

Lisätietoja antaa
pankkitarkastaja Tommi Kemilä, puhelin (09) 183 5206.

MIKÄ ON KORKORISKI?

Rahoitustarkastus tarkastelee pankkien korkoriskiä kahdella eri mittarilla: tulo-riskimittarilla ja investointiriskimittarilla. Tulo-riski mittaa taseen herkkyyttä korkotason muutoksille. Investointiriski puolestaan mittaa taseen kaupankäyntisalkkuun sisältyvien joukkovelkakirjojen markkina-arvojen muutoksia, jotka syntyvät korkojen muutoksista.

⁸ Pankkisektoriin kuuluvat tässä suomalaiset talletuspankit (emopankit) sivukonttoreineen (Nordea Pankki Suomi Oyj, Sampo Pankki Oyj, Osuuspankkien yhteenliittymä, Paikallisosuuspankit, Säästöpankit, Aktia Sparbank Abp, Ålandsbanken Abp, Evli Pankki Oyj, Gyllenberg Private Bank Oyj, eQ Pankki Oyj).

4.4.2003

PANKKIEN ULKOMAISISSA SAAMISISSA PIENTÄ LASKUA

ULKOMAISET SAAMISET PIENENIVÄT

Suomalaisten pankkien ulkomaiset saamiset olivat vuoden 2002 lopussa 61,5 miljardia euroa. Saamiset pienenevät vuoden 2001 lopusta 14 %, josta suurin osa oli saamia muilta pohjoismaisilta pankeilta.

SUURIMMAT SAAMISET VÄHÄRISKISISTÄ MAISTA

Pankkien suurimmat saamiset kohdistuvat vähäriskisiin eli ns. investment-luokiteltuihin maihin. Saamia riskipitoisista eli ns. speculative-luokitelluista maista on maidenvälisen riskinsiirtoerien jälkeen noin prosentti ulkomaisista saamisista. Yli 60 % pankkien ulkomaisista saamisista on EU-maista ja 20 % EU:n ulkopuolisesta Euroopasta. EU-hakijamaista pankeilla oli vuoden 2002 lopussa saamia 1,6 miljardin euron arvosta eli 2,6 % ulkomaisista saamisista.

Saamiset rahanpesun vastaisen työryhmän FATF-GAFI:n yhteistyöhaluttomiksi luokittelusta maista ovat pienentyneet vuodessa 270 miljoonasta eurosta 76 miljoonaan euroon. Saamisten väheneminen johtuu suurimmaksi osaksi Venäjän vapautumisesta yhteistyöhaluttomien maiden listalta. Suurimmat saamiset näistä maista oli vuoden lopussa Indonesiasta, yhteensä 52,5 miljoonaa euroa.

Suomalaisten pankkien saamiset Irakista ja sen lähiympäristöstä ovat hyvin pieniä, yhteensä hieman yli 150 miljoonaa euroa. Irakin kriisin mahdolliset välittömät vaikutukset eivät siksi tule olemaan suomalaisille pankeille niiden kannattavuuden tai vakavaraisuuden kannalta merkittäviä.

PANKKIEN VALUUTTARISKIT YHÄ PIENIÄ

Euroon siirtymisen jälkeen suomalaisten pankkien avoimet valuuttapositiot ovat pysyneet sekä absoluuttisesti että omiin varoihin suhteutettuna pieninä.

Luottolaitosten valuuttapositioiden kokoa ei enää rajoiteta Ratan antamilla limiiteillä. Valuuttamääräistä toimintaa säännellään sen sijaan pankkien sisäisillä limiittijärjestelmillä, jotka ovat osa pankkien omaa markkinariskien hallintajärjestelmää. Rata valvoo valuuttapositioiden kokoa sille toimitettavien raporttien perusteella sekä arvioi tarkastuksillaan pankkien valuuttamääräistä toimintaa, siihen liittyviä riskejä ja riskienhallintaan liittyvää sisäistä valvontaa.

Lisätietoja antaa
pankkitarkastaja Peter Palmroos, puhelin (09) 183 5333.

MIKÄ ON MAARISKI?

Maariskiseurannalla valvotaan luottolaitosten maakohtaisia riskikeskittymiä eli vastapuoliriskin määrää ja keskittymistä eri valtioihin. Maariskejä seurataan sekä raportoinnin perusteella että suoritettujen tarkastusten yhteydessä.

4.4.2003

PANKKIRYHMIEN SUORA OSAKERISKI PIENENI

Vuonna 2002 osakemarkkinat olivat edelleen vaikeat. HEX-yleisindeksi laski vuoden aikana 34,41 % ja oli vuoden lopussa 5775 pistettä. Painorajoitettu HEX-portfolioindeksi heikkeni 16,68 % ja päättyi 2487 pisteeseen.

Suomalaisten talletuspankkikonsernien ja niiden eläkekassojen⁹ omistamien julkisen kaupankäynnin kohteena olevien osakkeiden markkina-arvo oli vuoden 2002 lopussa noin 1,3 miljardia euroa. Markkina-arvo pieneni noin 19 % eli noin 0,3 miljardia euroa, mikä johtui mm. osakkeiden kurssien laskusta sekä osakkeiden ostoista ja myynneistä. Noin 15 miljardin euron ensisijaisiin omiin varoihin suhteutettuna osakeomistusten markkina-arvo oli noin 9 % vuoden 2002 lopussa. Vastaava suhdeluku vuoden 2001 lopussa oli 11 %.

Luvussa ovat mukana kaikki noteeratut osakkeet, osakerahastosijoitukset ja osakejohdannaiset riippumatta siitä, mihin tase-erään ne on kirjattu.

Lisätietoja antaa
pankkitarkastaja Veli-Jukka Lehtonen, puhelin (09) 183 5373.

OSAKERISKI JA OSAKKEIDEN MARKKINA-ARVO

Osakeriskin seurannassa pankin omaan positioon kuuluvien osakkeiden markkina-arvon perusteella voidaan arvioida, kuinka suuri vaikutus osakekurssien muutoksella on tarkasteltavan talletuspankin arvoon.

⁹ Näihin kuuluvat suomalaiset talletuspankkikonsernit ulkomaisine tytäryhtiöineen, niiden suomalaiset omistusyhteisöt sekä talletuspankkien eläkekassat ja -säätiöt. Luvuissa eivät ole mukana henki- tai vahinkovakuutusyhtiöiden osakeomistukset.

4.4.2003

JOHDANNAISINSTRUMENTTIEN KEHITYS EPÄYHTENÄISTÄ

VALUUTTATERMIINIKANTA SUPISTUI 27 PROSENTTIA

Valuuttakurssiriskiä hallitaan valuuttatermiineillä¹⁰ ja valuuttaoptioilla. Näiden instrumenttien nimellismäärällä mitatut sopimuskannat supistui vuonna 2002. Valuuttatermiinikanta supistui vuoden 2002 aikana 27 %, ja se oli vuoden 2002 lopussa 39,7 miljardia euroa. Ulkomaisten vastapuolten osuus valuuttatermiineissä laski 80 prosentista 73 prosenttiin. Valuuttatermiinisopimusten painopiste on lyhyissä sopimuksissa; kannoista 68 % erääntyy kolmessa kuukaudessa.

Koronvaihtosopimusten painopiste on siirtynyt jonkin verran lyhyempiin maturiteetteihin. Koronvaihtosopimuksista 59 % erääntyy vuoden kuluessa. Voimakkaasti laskeva euribor-tuottokäyrä on lisännyt tarvetta suojata lyhyttä korkoriskiä. Korko-optioiden käyttö korkoriskinhallinnassa on edelleen lisääntynyt; kahdessa vuodessa kannat ovat noin 20-kertaistuneet.

LUOTTOVASTA-ARVO PIENENI 370 MILJOONAA EUROA

Suomalaisten talletuspankkien vakioimattomien johdannaissopimusten luottovasta-arvo pieneni vuoden 2002 aikana 370 miljoonaa euroa eli 1,9 miljardiin euroon. Vuoden 1999 alussa luottovasta-arvo oli 4,8 miljardia euroa. Luottoriskin vähenemistä selittävät osaltaan euron käyttöönotto ja sen myötä markkinoiden päättyminen. Kehitykseen ovat lisäksi vaikuttaneet siirtyminen vakioituihin johdannaisiin.

TAKAUSTEN JA TAKUUSITOUJUSTEN MÄÄRÄ VÄHENI

Suomessa toimivien talletuspankkien myöntämien takausten ja takuusitoumusten määrä väheni noin -2,5 miljardia euroa eli 13,6 miljardiin euroon. Pankkeja sitovien nostamattomien luottojen määrä kasvoi vuoden 2002 aikana 2,5 miljardia euroa eli 13,6 miljardiin. Yhtenä selittäjänä on alhaisen korkotason vilkastuttama lainojen kysyntä.

Luottojohdannaisten käyttö on ollut vähäistä.

Lisätietoja antaa

pankkitarkastaja Veli-Jukka Lehtonen, puhelin (09) 183 5373.

TASEEN ULKOPUOLISET ERÄT

Taseen ulkopuoliset erät koostuvat johdannaisista sekä muista taseen ulkopuolisista sitoumuksista, joita ovat esimerkiksi takaukset ja takuusitoumukset, remburssit, käyttämättömät luottojärjestelyt sekä pankin näkökulmasta ehdoitta irtisanottavissa olevat luotto- ja shekkililimiitit.

Rahoitustarkastus seuraa Suomessa toimivien talletuspankkien johdannaistoimintaa kohde-etuuden nimellismäärien perusteella. Nimellismäärä kuvaa karkeasti toiminnan laajuutta, mutta johdannaisten vaikutus korko- tai valuuttakurssiriskiä käsitellään markkinariskialuekohtaisissa tarkasteluissa. Vakioimattomiin johdannaisiin liittyvää luottoriskiä seurataan tässä luottovasta-arvon perusteella. Luottovasta-arvot on kerätty pankkien vakavaraisuuslaskennasta, ja ne muodostuvat jälleenhankintakustannuksesta sekä tulevaisuuden luottoriskin arviosta.

¹⁰ Valuuttatermiineissä on mukana myös valuuttaswapien termiiniosa.

4.4.2003

PANKKIEN MAKSUVALMIUS PARANI HIEMAN

TALLETUSTEN MÄÄRÄ KASVOI HIEMAN

Pankkien¹¹ yhteenlaskettu tase kasvoi noin prosentin vuoden 2002 aikana. Kasvu johtuu pääosin luotonannon voimakkaasta kasvusta, jota hallitsi asuntoluottojen vahvana jatkunut kysyntä. Myös talletukset ovat kasvaneet, joskaan eivät yhtä nopeasti kuin luotot. Yleisön talletukset olivat vuoden 2002 lopussa 45 % taseesta. Talletukset kattoivat vuoden lopussa 90 % pankkien luotonannosta. Pankit ovat rahoittaneet luotonantoa aikaisempaa enemmän lyhyiden rahamarkkinoiden kautta. Tällä on myös negatiivinen vaikutus pankkien kannattavuuteen, koska pankit eivät ole pystyneet houkuttelemaan riittävästi talletuksia rahoittaakseen kasvavaa luotonantoa, ja ne ovat olleet tällöin kalliimman markkinarahan varassa. Luottolaitosten väliset rahoituserät ovat pienentyneet.

Pankkien varainhankinnan maturiteetit pysyivät lähes ennallaan. Talletuspankkien veloista eräännyy kuukauden sisällä neljännes, puolen vuoden aikana noin 40 % ja vuoden aikana lähes puolet, kun oletetaan, että vaadittaessa maksettavien talletusten määrä pysyy ennallaan. Liikepankkien velat eräännyvät paikallispankkien velkoja nopeammin. Veloista kolme neljänneestä oli euromääräisiä.

LIKVIDITEETTIASEMA PARANI HIEMAN

Pankkien likviditeettiä seurataan kuukausittain rahoitusvajemittareilla. Rahoitusvaje lasketaan vähentämällä saamisista velat. Laskennassa otetaan huomioon myös taseen ulkopuoliset erät. Rahoitusvaje lasketaan olettaen, että talletusten määrä ja luottokanta pysyvät ennallaan (ns. going concern -oletus). Rahoitusvaje kuvaa siis sitä rahamäärää, joka pankin on hankittava pitääkseen yllä nykyinen luotonantonsa taso. Jos pankki kasvattaa luotonantoaan, tarvitaan rahoitusta enemmän kuin rahoitusvajelaskelma osoittaa.

Pankkien likviditeettiasema parani hieman vuoden 2002 aikana. Pankkien yhteenlaskettu lyhytaikainen, kuukauden rahoitusvaje oli vuoden aikana 2–5 miljardia euroa ja oli vuoden lopussa 4,5 miljardia euroa. Taseen loppusummaan suhteutettu rahoitusvaje vaihteli vuoden aikana 2–4 %. Paikallispankkiryhmien rahoitusasemat olivat koko vuoden ajan ylijäämäisiä. Rahoitusvajeita oli liikepankeilla, jotka rahoittavat toimintaansa raha- ja pääomamarkkinoiden kautta.

Lisätietoja antaa

Pankkitarkastaja Meri Rimmanen, puhelin (09) 183 5379.

MIKÄ ON RAHOITUSRISKI?

Rahoitusriskiseurannan avulla selvitetään yksittäisten pankkien velkojen ja saatavien maturiteettirakenteen tasapainoa, lyhyttä maksuvalmiutta ja rahoituslähteiden keskittymiä. Rahoitusriskien seurannassa ovat mukana suomalaiset talletuspankit mukaan lukien niiden ulkomaiset sivukonttorit.

¹¹ Pankkisektoriin kuuluvat tässä suomalaiset talletuspankit (emopankit) sivukonttoreineen (Nordea Pankki Suomi Oyj, Sampo Pankki Oyj, Osuuspankkien yhteenliittymä, Paikallisosuuspankit, Säästöpankit, Aktia Sparbank Abp, Ålandsbanken Abp, Evli Pankki Oyj, Gyllenberg Private Bank Oyj, eQ Pankki Oyj).

4.4.2003

RAHASTOYHTIÖIDEN HALLINNOIMAT PÄÄOMAT KASVOIVAT, TUOTOT LÄHES ENNAL- LAAN

Sijoitusrahastojen pääomat kasvoivat vuoden 2002 aikana noin 1,2 miljardia euroa. Vuoden lopussa rahastoissa oli pääomia 16,6 miljardia euroa, kun edellisenä vuonna niitä oli 15,4 miljardia euroa. Vuoden 2002 lopussa Suomessa oli 23 rahastoyhtiötä, jotka hallinnoivat yhteensä 338 sijoitusrahastoa.

Vuonna 2002 rahastoyhtiöt veloittivat hallinnointipalkkioita yhteensä 171 miljoonaa euroa. Edellisenä vuonna niitä kertyi 172 miljoonaa euroa. Hallinnointipalkkioiden määrä väheni näin ollen hieman, vaikka sijoitusrahastojen pääomat kasvoivat. Yhtenä syynä tähän oli pääomien keskittyminen lyhyen koron rahastoihin, joissa kiinteät hallinnointipalkkiot ovat selkeästi pienempiä kuin muissa sijoitusrahastotyypeissä kuten osakerahastoissa. Laskennallinen keskimääräinen hallinnointipalkkio¹² laski edellisen vuoden 1,16 prosentista 1,07 prosenttiin.

RAHASTOYHTIÖIDEN LIIKEVOITTO KASVOI 38 PROSENTTIA

Rahastoyhtiöiden yhteenlaskettu liikevoitto oli 26,2 miljoonaa euroa, kun se vuonna 2001 oli 18,9 miljoonaa euroa. Liikevoitto nousi noin 38 %, vaikka hallinnointipalkkiotuotot laskivat. Samaan aikaan rahastoyhtiöiden yhteenlasketut kulut pienenivät 149 miljoonasta eurosta 143 miljoonaan euroon, mikä selittää pitkälti liikevoiton kasvun. Rahastoyhtiöiden tilinpäätöksiä tarkasteltaessa on hyvä kuitenkin pitää mielessä, että yhtiöt käsittelevät tilinpäätöksissään asiakkaille maksettavia hallinnointipalkkioiden palautuksia eri tavalla, mikä osaltaan vaikeuttaa lukujen vertailtavuutta.

Rahastoyhtiöiden vieras pääoma muodostuu lähinnä lyhytaikaisista veloista esimerkiksi palkkiomaksuveloista myyntiverkostolle. Rahastoyhtiöiden omavaraisuusasteet ovat hyvin korkeita, vaikka yhtiöt eivät perinteisesti olekaan jättäneet voittovaroja yhtiöön. Voitot on jaettu osinkoina tai tulos on saatettu lähelle nollatulosta esimerkiksi konserniavustuksella.

SUURIMMAT PANKKIRYHMITTYMÄT VAHVOJA SIOITUSRAHASTOMARKKINOILLA

Vuoden 2002 lopussa suurimmat rahastoyhtiöt kuuluivat pankkiryhmittymiin, kun markkinaosuuksia tarkastellaan hallinnoitavina olevien pääomien kokonaismäärän perusteella. Kolmen suurimman rahastoyhtiön hallinnoimissa sijoitusrahastoissa oli pääomia yhteensä 10,5 miljardia euroa sijoitusrahastomarkkinoiden 16,6 miljardista eurosta. Toisin sanoen kolme suurinta hallitsi yli 63:a prosenttia sijoitusrahastojen pääomista.

Suurin rahastoyhtiö oli Nordea Rahastoyhtiö Suomi Oy, jonka markkinaosuus oli vuodenvaihteessa noin 26 %. Lähes yhtä suuri markkinaosuus oli Sampo Rahastoyhtiö Oy:llä, jolla oli noin 23 % sijoitusrahastomarkkinoista. OP-Rahastoyhtiö Oy:llä puolestaan oli hieman alle 14 prosentin markkinaosuus.

Lisätietoja antaa
markkinavalvoja Petri Määttä, puhelin (09) 183 5250.

¹² Keskimääräinen hallinnointipalkkio on laskettu jakamalla vuoden aikana kertyneiden hallinnointipalkkioiden määrä vuoden alun ja lopun sijoitusrahastojen pääomien keskiarvolla.

4.4.2003

SIJOITUSPALVELUYRITYSTEN¹³ KANNATTAVUUS HEIKKENI EDELLEEN

Arvopaperimarkkinoiden tila oli edelleen epävarma vuonna 2002: sekä kurssitaso että osakevaihto laskivat. HEX-yleisindeksi laski vuoden 2002 aikana 34 % ja päättyi 5 775 pisteeseen. Pörssin kokonaisvaihto oli 189 miljardia euroa eli 7 % pienempi kuin edellisenä vuonna.

SIJOITUSPALVELUTOIMINNAN TUOTOT LASKIVAT 23 %

Sijoituspalvelutoiminnan yhteenlasketut tuotot (liikevaihdot) olivat 239 miljoonaa euroa, mikä oli yli 23 % vähemmän kuin edellisenä vuonna. Vuonna 2001 tuotot olivat 311 miljoonaa euroa. Palkkiotuottojen osuus tuotoista oli 85 %. Sijoituspalveluyritysten yhteenlaskettu oman arvopaperikaupan kate oli noin 8 miljoonaa euroa tappiollinen.

Sijoituspalveluyritysten yhteenlaskettu liikevoitto oli 48 miljoonaa euroa, joka on noin 20 % sijoituspalvelutoiminnan tuotoista. Vuonna 2002 liikevoitto oli 77 miljoonaa euroa ja se vastasi 25:tä prosenttia sijoituspalvelutoiminnan tuotoista.

Helsingin Pörssissä toimivien arvopaperivälittäjien kannattavuuteen heijastui heikon markkinatilanteen lisäksi ulkomailta toimivien etävälittäjien markkinaosuuden kasvu. Etävälittäjien osuus pörssin euromääräisestä vaihdosta oli 45 %, kun se vuonna 2001 oli 31 %.

Omaisuudenhoitoa harjoittavien sijoituspalveluyritysten tuottoja kasvatti hoidossa olevan varallisuuden kasvu. Vuoden 2002 lopussa sijoituspalveluyritysten täyden valtakirjan omaisuudenhoidossa oli 34,4 miljardin euron varallisuus, mikä oli 10,7 miljardia euroa enemmän kuin vuotta aiemmin. Vaikka hoidettava varallisuus kasvoi, omaisuudenhoidajien kannattavuus kuitenkin heikentyi. Tähän vaikutti mm. tuotosidonnaisten palkkiotuottojen puuttuminen.

Osakkeiden ensimarkkinoilla oli hiljaista: Helsingin Pörssiin listautui yksi uusi yhtiö ja osakeanteja oli 8. Joukkovelkakirjalainojen liikkeeseenlaskuja oli 61, joista valtaosa oli pankkien järjestämiä.

Rahoitustarkastuksen valvonnassa oli vuoden 2002 lopussa 46 (edellisenä vuonna 49) toimiluvanvaraista sijoituspalveluyritystä.

SIJOITUSPALVELUYRITYSTEN VAKAVARAISUUSSUHDE EDELLEEN HYVÄ

Kaikkien sijoituspalveluyritysten muodostaman toimialan vakavaraisuussuhdeluku oli 65 % vuonna 2002. Suhdeluku laski 8 prosenttiyksikköä vuoteen 2001 verrattuna, jolloin se oli 76 %.

Vakavaraisuussuhde, joka lasketaan samoin perustein kuin luottolaitoksille, ei ole kovin relevantti mittari sijoituspalveluyrityksille. Vakavaraisuusvaatimukset perustuvat luotto- ja markkinariskeihin, joita asiakkaiden lukuun tehtävässä sijoituspalvelujen tarjonnassa ei välttämättä muodostu. Vähenevistä tuotoista ja heikentyneestä kannattavuudesta huolimatta sijoituspalveluyritysten omien varojen yhteenlaskettu määrä pysyi vakaana.

Lisätietoja antaa
markkinavalvoja Esa Pitkänen, puhelin (09) 183 5248.

¹³ Suomessa toimiluvan saaneet sijoituspalveluyritykset.